
grafika u srbiji 1934-1974

6. — 14. V 1975.

GRAFIKA U SRBIJI 1934—1974

Sinteze

Sveska br. 2

Izložba je sastavni deo izložbe
„Grafika beogradskog kruga“ 1975.
u galeriji Grafički kolektiv

SAVET GALERIJE:

Aleksandar B. Kostić
Petar Blažić
Gradimir Petrović
Miodrag Popović
Vera Ristić

Izdaje: Kulturni centar Beograda

Štampa: Škola za industrijsko oblikovanje, Beograd,
Krupanjska 3

GRAFIKA U SRBIJI 1934 — 1945 GODINE

Grafika u Srbiji u vremenu od jedne burne decenije prošla je prilično dinamičan tok za koji se može reći u najmanju ruku da je veoma malo poznat. U stvari do 1934 godine ova disciplina je imala malo predstavnika. Ako navedemo Ljubu Ivanovića, Dušana Jankovića, Mihajla Petrova i Đorđa Andrejevića Kuna kao najaktivnije predstavnike, može se reći da je lista time iscrpljena, jer druga retka imena bavila su se grafikom sporadično, pa ih je teško nazvati grafičarima u užem smislu te reči. Ali ipak tu dolaze Franjo Radočaj, Risto Stijović, Mirko Kujčić, dok je A. G. Balaž jedno novo ime, grafičar koji počinje da izlaže u Beogradu i svraća na sebe pažnju. Međutim, interesovanje za grafiku počinje da raste sa sve jačim angažovanjem umetnika u društvenim zbivanjima. Grafika kao oprobano sredstvo propagiranja revolucionarnih i naprednih misli dolazi u prvi plan tako da se počinje da pomišlja na jednu grafičku izložbu koja bi okupila sve snage koje deluju na ovome polju. Socijalni domet ovih napora više je nego naglašen, ali s druge strane i umetnici koji nisu bili isključivi u tome pogledu, kao naprimer Ljuba Ivanović, svojski su se trudili da vrše propagandu za grafiku. Ivanović je to činio među mlađim umetnicima—slikarima, davao im detaljnija uputstva kako se radi grafika, osobito linorez koji je bio najlakši i najjeftiniji kao tehnika tako da se izvestan broj mlađih slikara doista posvetio ovome poslu i počeo okušavati u grafici.

Februara 1934 godine organizovana je prva izložba grafike u Paviljonu »Cvijete Zuzorić«. Katalog je bio opremio Dušan Janković, a uvodni tekst pod naslovom *Grafika i umetnička grafika* napisao je Momčilo Živanović, direktor Umetničke škole u Beogradu. Plakat je izradio Mihajlo Petrov. Može se reći da su za uspeh ove izložbe i grafike uopšte bili zainteresovani različiti faktori, koji su sve učinili da izložba bude što bolja. Ona, nesumnjivo, predstavlja važan datum u istoriji grafike u Srbiji.

Na izložbi je uzelo učešća 18 izlagača među kojima su se neki pojavili prvi put kao grafičari. Veoma je važna socijalna nota koja se ogleda u eksponatima većine izlagača pa prema tome ona predstavlja prvi prodor socijalne umetnosti u Srbiji koji je imao masovniji karakter. Možda pojedini izlagači i nisu bili odlučno orijentisani ka angažovanoj ulozi grafike, ali njihove teme bile su nesumnjiv doprinos socijalnom karakteru manifestacije, može se reći mnogo više nego kasnije slikarske izložbe, na kojima se tek poneki rad mogao svrstati pod ovu zastavu. Nikada dotle rad i radnici nisu bili prikazani u tolikom broju kao na ovoj izložbi. Može se reći da su tome

svi doprineli, ko svesno ko spontano, u svakom slučaju sve energije vodile su jednom cilju. Đorđe Andrejević Kun izložio je niz motiva socijalne sadržine koji su danas gotovo nepoznati: **Prosjak, Podne, Kosmajaska br., Iz ciklusa »Jevreji bez novca«, Fragmenat, Testeraši, Harmonikaš i udica**; A. G. Baladž je bio izrazito socijalno raspoložen jer je dao nekoliko linoreza iz mape **»Le travail«**, zatim drvoreze iz mape **»Radnici«**, pa opet slične teme: **Radenici na Savi, Kaldrmisanje, Testeraši**. Zanimljivo je da se javlja i Nikola Bešević sa literarnim temama: **Poklonjenje Isusu, Don Kihote**, kao i predelom iz Bosne. Pavle Vasić je izložio motive sa periferije Beograda i iz Banata i to linoreze: **Mečkar, Žito, Njiva, Kosač, Kovačnica**. Ljuba Ivanović, koji je nagovorio nekoliko mlađih slikara da se bave grafikom, izložio je 14 drvoreza iz predela Srbije, Makedonije i Hercegovine. Veljko A. Kun je dao klasične motive, mrtvu prirodu, predele i **»Orača«**. Mirko Kujačić je izložio 10 linoreza koji su pripadali njegovoj poznatoj mapi **»Ribari«** uz koju je on objavio i svoj manifest o svojim shvatanjima umetnosti. Ivan Lučev je izložio tri linoreza. Predrag Milosavljević je dao linoreze iz ciklusa **»Život Petra Ivanovića«** i to: **Porodična fotografija, Tuča, Spavanje i Polazak u šetnju**, gde je bio naglašen socijalni vid njegovog interesovanja. Marina Nedeljković — Nenadović takođe je u svojim bakropisima prikazivala ribarski život. Mihajlo Petrov se zadržao pri klasičnim motivima, predelu i mrtvoj prirodi. Đorđe Popović je prikazivao scene iz vojničkog života i španske motive (**Karmen, Don Kihote**). Ivan Radović je izložio litografije sa vojvođanskim motivima i aktovima, a Franjo Radočaj bakropise sa figuralnom tematikom. Rista Stijović je bio zastupljen sa 10 drvoreza, Zdravko Sekulić sa animalnim motivima u istoj tehnici, Jelena Ćirković sa cvesem i predelom, a Antom Hunter linorezima. Uz **Katolog** izložbe bilo je priloženo 5 ilustracija: **Akt** Dušana Jankovića, kao i Franje Radočaja, **Cveće** Mihajla Petrova, **Predeo** Ljube Ivanovića i **Prosjak** Đorđa Andrejevića Kuna.

Izložba je bila prikazana u tadašnjoj štampi. Veliki članak joj je posvetio N. J. (Rastko Petrović) u **Političari**. (10 februara 1934). U dugačkom i informativnom uvodu koji zauzima polovinu članka, Petrović je dao istoriju grafike od Srednjeg veka do najnovijih vremena, zaključujući sa Andreom Derenom. A zatim prelazeći neposredno na samu izložbu rekao je:

»Sa gravurom se dogodio sasvim izvanredan proces: nekada najbliža masi ona je sada najdalje od svih slikarskih izraza od nje. Od naše publike gravura je još dalje, već i zato što je ova retko kad imala prilike da je vidi. Pre nego što je naša publika mogla i da pokaže svoj interes za nju, umetnici su se pojavili pred nju kao spretni, kadkad sasvim izrutinirani graveri. Pojedini njeni prilozi su izvanredni po svojoj lepoti a oni sami, kao graveri, često zanimljiviji no kao slikari bojom. Materijal na kome su rezali svoje gravure, otporan i težak za savlađivanje naterivao ih je da budu određeniji u potezu, smeliji i moderniji u umetničkom izražavanju.«

»Pojedinačno na ovoj izložbi vidimo radove Kuna, po obradi namerno tvrde, malo hladne i bez srca, ali vrlo akuratne. Po temi socijalne sadržine. Izvesne pompijerske stvari koje pokazuju više rđav ukus nego bravurnost, nije smeo izlagati. Ljuba Ivanović pripada jednoj ranijoj školi umetničkog doživljavanja

nja pred tablom koju će rezati. Besprekoran u obradi. Jasniji no u crtežima pisaljkom. Bešević čvrst, čitak, savremeniji i življi no u uljenim slikama. Balaž je jedini ekspresionist među izlagačima. Njegovo sklapanje elemenata je simfonično i sa poetiziranjem. Stijović je vajar i u graviranju. On želi da izvuče plastične vrednosti, traži geometriske vrednosti. Oseća formu skoro matematički. Petrov ima fantazije. Potpuno se oslobađa tek u dvema glavama, sasvim moderno shvaćenim. Vasić je sav natopljen svetlošću, vrlo bogat u materijalu koji donosi ali valjda i suviše usitnjen. Kujačić se i suviše zadržava na temi koju hoće da izrazi i time promaši sugestivnost neposrednog saopštavanja. Nekom vrstom poentilizma tehnički zamori svoj rad. Ipak njegovo oduševljenje i spretnost su za pohvalu. Radović ima najviše širine i neposrednosti od svih u tretiranju gravure. On improvizuje sa retkom lakoćom i lepotom. Huter dobar u kontrastima ali u nekoliko suv. Milosavljević, koji je izvrstan ilustrator, u samoj tehnici graverstva je odviše nervozan i usitnjen. Sasvim je Evropejac mladi Popović, on ume da belinama da svu lepotu, da radi oblo i široko, sa mnogo poezije.

Pojedini izlagači, kao gđa Vukanović, Marina Nedeljković, Radočaj i u nekoliko Kun (otac, prim. P. V.) rade gravuru koja i kada vanredno uspe, izlazi iz današnje umetničke epohe«.

Članak je štampan pod naslovom: »Umetnost. Sudbina gravure pre i posle pronalaska fotografije. Izložba gravure u Umetničkom paviljonu.«

Iako je kod pojedinaca konstatovao zainteresovanost za socijalne teme Petrović nije dao izložbi takav akcenat iako je on nesumnjivo bio prisutan bar kod polovine izlagača. Manje je verovatno da on to nije video. Objašnjenje leži možda u tome što on nije hteo da toj komponenti pridaje još veći značaj jer je smtario da je dovoljno rekao zainteresovanijim gledaocima i retkim stručnjacima. Petrović je izvlačio hotimično zaključke suprotne ulozi grafike u novije doba kada ona ništa manje nije služila kao sredstvo za širenje slobodumnih ili čak revolucionarnih ideja (Kete Kolvic, Frans Mazerel)., Petrović konstatuje da je »zbog ograničenog broja primeraka, koji se mogu izvući sa jedne drvene ili metalne ploče gravura ostala vezana za ograničeni broj primeraka skupih izdanja pristupačnih samo skupljačima. Gravura nije više pristupačna masama ni kao vrsta slikovnosti; ona je danas suviše slobodna, suviše smela i neverodostojna za oči koje nisu vaspitane za nju. Sa gravurom se tako dogodio sasvim izvanredan proces: nekada najbliže masi, ona je sada najdalje od svih slikarskih izraza od nje.«

Razume se da se ove reči odnose najviše na skupa numerisana izdanja za bibliofile, ali grafika je onda kao i danas mogla i može da utiče neposredno na svet ideja, da ga usmerava u ovom ili onom pravcu. Ovo utoliko pre što je upravo tada i u našoj umetnosti došlo do preorijentacije ka socijalnom i kod onih pravaca koji dotle nisu bili politički zainteresovani, kao što je bio nadrealizam. Ali je tačno i to da su se ove ideje jedva odrazile u našoj likovnoj umetnosti (na primer: u časopisu *N e m o g u ć e*) pa ih Petrović nije ni uzimao u obzir. Na samoj izložbi taj stav nije imao karakter organizovanosti nego sporadičnosti koja je mogla izgledati slučajna analitički zainteresovanom kritičaru. Međutim, posmatrana statistički,

po broju izlagača zainteresovanih za takve motive, ona nije mogla izmaći iz pažnje iole pažljivijem posmatraču. U svakom slučaju ta izložba je bila prva manifestacija socijalnih težnji, manje ili više izraženih, ali nesumnjivo prisutnih u beogradskom umetničkom životu.

Šta više u sledećim godinama javljaju se nova imena mladih izlagača koji su bili zainteresovani za grafiku i orijentisani u duhu socijalnih ideja. Već je izložba »Cvijete Zuzorić« 1936 godine iznela na videlo nova imena, nove napore čije je tokove rat prekinuo a posleratno doba ih potisnulo u zaborav. Jedan od novih bila je Boba Đorđević, 1938 godine, čiji su linorezi prikazivali život pristaništa. Varvara Zorulin, iz Pariza ilustrovala je Prustovu *Ljubav Svana* u bakrorezima. Miroslav Kovačević iz Beograda javlja se sa linorezima socijalne sadržine (**List je izašao, Harmonikaš**) kao i Mirko Kujačić (**Radnici i kantiner, Na škeru, Šegrt, Pred kinom, Nitner**) koji neguje sve vrste grafičkih disciplina. Mihajlo Stefanović i Bratislav Stojanović obojica iz Beograda, predstavljaju takođe nova imena, zastupljena istim težnjama, prvi »Strugarom« i »Kopačem« a drugi linorezom »Nezaposlene«. Zanimljivo je napomenuti da reprezentativna izložba tzv. »bojkotaša« »Cvijete Zuzorić« uopšte nema grafičkih radova, jer se tu ne mogu ubrojati crteži i akvareli koji su onda bili izlagani obično zajedno sa grafikom pod zajedničkim nazivom »akvareli i grafika«. Na prolećnoj izložbi »Cvijete Zuzorić« 1940 godine izlažu samo tri grafičara: A. Balaž, Sergije Glumac iz Zagreba i Dušan Janković kao i mladi Bratislav Stojanović. Može se reći da je opšte interesovanje za boju, za rafinovane kolorističke odnose kako su oni bili zastupljeni u stvaranju tzv. Dvanaestorice, označenih kao najviši domet beogradske škole u članku M. Kašanina u »Umetničkom pregledu«, uticalo na interesovanja mladih i usmerilo ih u pravcu koji se mimoilazio sa grafikom i njenim društvenim ili političkim stremljenjima. To doba je odlučno u znaku boje; interesovanje za angažovanu grafiku ograničava se samo na članove grupe *Život*. Iako su pojedini od njih strasno zainteresovani za dramatiku političkih zbivanja, kao na primer Bora Baruh i Dušan Vlajić, ipak se oni ne bave grafikom nego svoj nemir i tragiku izražavaju uljenim skicama, pošadama i crtežima. Na ozbiljniji način bave se grafikom jer izdaju cele grafičke mape: Pivo Karamatijević sa mapom linoreza *Zemlja*, (1938 godine) Đorđe Andrejević Kun sa mapom drvoreza *Zaslobodu* (1939 godine) i Bratislav Stojanović sa linorezima *Betoniranje* (1940 g.). Izvesna mazerelovska nota susreće se u linorezu Radojice Živanovića Noja gde su forme svedene samo na crno bele odnose. U svakom slučaju, uoči rata grafika se nije nalazila u prvom planu interesovanja umetnika ako se apstrahuju retki izuzeci angažovanih pojedinaca.

Za vreme narodnooslobodilačkog rata pojavile su se one forme umetničkog stvaralaštva koje su u to vreme bile jedino moguće. Dakle, ne monumentalna umetnost, čak ne ni uljena tehnika, nego u prvom redu grafika koja je imala borbeni i propagandni karakter delujući najneposrednije na mase to su bili plakati, ilustracije za novine, karikature, a ređe mape drvoreza ili linoreza koje su zahtevale više rada i vremena. Drugim rečima u obzir je dolazilo ono što se moglo najlakše ostvariti u presudnim trenucima kada se sve davalo za front

i pobedu. Izrazito likovno stvaranje osim primenjenih oblasti ograničilo se prvenstveno na crteže koje su radili Pivo Karamatijević, Vojo Dimitrijević, Bora Baruh, a kasnije Đorđe Andrejević — Kun. Za sada nije poznato da li postoje crteži dvojice umetnika koji su poginuli za vreme rata: Vladete Piperškog vajara koji je streljan u Šapcu 1942 godine i Radomira Živanovića Noja koji je poginuo prilikom oslobođenja Beograda 1944 godine. Oni bi nesumnjivo dopunili grupu ratnih silkara ukoliko su se bavili grafikom. Ali istorija likovnog stvaranja u ovome periodu još nije napisana.

Pavle Vasić

1950—1974.

Već više od dvadeset godina grafička umetnost u nas pokazuje tendenciju uspona, formalno-stilskog, sadržajnog i tehničko-zanatškog bogaćenja. To je ujedno i tendencija obnavljanja i podmlađivanja, bez obzira što u osnovi nije prevaziđeno tradicionalno, klasično shvatanje funkcije grafičkog lista. Grafika je tako u našoj posleratnoj umetnosti postala polje interesovanja jednog velikog broja umetnika svih generacija i danas se već s pravom može govoriti o svojevrsnoj tradiciji beogradskog grafičkog kruga i o tome da je Beograd centar jedne specifične grafičke orijentacije.

Istorija ovog kruga je kratka, dinamična, zgusnuta. Sve se odigralo u nepune tri decenije posleratnog razvoja, ali samo jedan pogled unazad otkrio bi kauzalne veze između takozvane «međuratne epizode» i današnje generacije grafičara. Ne samo delom i zaslugom profesora i inicijatora Mihaila Petrova, već i onom opštom društvenom i kulturnom situacijom u kojoj su imena znatnog broja naših doratnih slikara, svojom aktivnošću na planu grafičke umetnosti, potencirala potrebu da se grafika stavi u ravnopravan položaj sa ostalim likovnim disciplinama. Iz te situacije nikla je i potreba da se pri beogradskim umetničkim školama oforme grafički odseci, iz kojih će, u prvim posleratnim godinama, izaći i prve generacije školovanih grafičara.

I kao što to u umetnosti obično biva, bez nekog vidljivog vanjskog razloga, jedna grupa svršenih studenata grafičkog odseka Akademije likovnih umetnosti (D. Stojanović — Sip, Miodrag Petrović, Mirjana Mihać, Dragoljub Kažić i Boško Karanović) osniva 1949. Grafički kolektiv u Beogradu, najpre kao mesto okupljanja i radionicu, a ubrzo i kao galeriju. Ova činjenica — otvaranje galerije Grafičkog kolektiva, u kojoj je 1952. priređena i prva izložba, ostala je nedovoljno naglašena u razvoju savremene grafike u Srbiji. Pored osnivača Kolektiva, na ovoj izložbi učestvovala su sva imena koja su kasnije dala ozbiljan doprinos razvoju moderne grafike, između ostalih i: Đ. Kun, Mihailo Petrov, Mario Maskareli, L. Vujaklija, Živka Pajić, A. Oprešnik, S. Čelić, Mladen Srbinović. Ova izložba, u narednih 10 godina, postaće tradicionalna majska izložba grafike na kojoj su potvrđena već poznata imena i otkrivena nova koja su nastavljala tradiciju i krčila nove putove. Tako je Grafički kolektiv postao ona unutarnja snaga koja je našoj grafici davala nove impulse i nove vidove trajanja. Sve zna-

čajnije manifestacije inicirane su ili ostvarene u krugu ovog Kolektiva. U 1964. godini otvorena je preuređena galerija Kolektiva, u kojoj je za narednih 10 godina ostvaren zavidan bilans umetničke aktivnosti. U međuvremenu nekadašnji studenti postali su docenti i profesori Akademija. Smena generacija tekla je neosetno, bez naglih uspona ili padova, kontinuirano.

I to je druga karakteristika grafike beogradskog kruga. Bez namere da se odrede neke vrednosne dimenzije u razlici između Akademije za likovne i Akademije za primenjene umetnosti, ostaje činjenica da je ta razlika imala plodonosne posledice u razvoju posleratne grafike u Srbiji.

Međutim, ako bi se sa ovog informativnog prešlo na kritički plan, moglo bi se utvrditi da je jedna od bitnih karakteristika posleratnog razvoja grafike u Srbiji njena formalno-sadržajna podudarnost sa putovima razvoja istovremenog (srpskog slikarstva i napuštanje socijalnih tendencija. To delimično proističe iz činjenice da su neki od vodećih grafičara bili i slikari (neki čak prevashodno slikari), ali i iz jednog šireg shvatanja funkcije umetničkog dela, koje se bazira na potenciranju subjektivnog elementa, kako u odnosu umenika prema delu, tako i odnosu dela prema konsumentu. Tek su neki predstavnici najmlađe generacije grafičara prihvatili i razvili koncept impresionalnog pristupa delu ostavljajući ga otvorenim prema mogućnosti dogradnje od strane posmatrača, ali i otvorenim prema mogućnosti tehničkog umnožavanja u neograničenom broju primeraka. Tako je osnovna linija razvoja grafike u Srbiji od 1950. do 1975. tekla u znaku prevlasti figuracije u širokom spektru, od poetskog realizma, preko nadrealizma, fantastike, ekspresionizma, do pop-arta i novih oblika figuracije. Deleći sudbinu sa slikarstvom, beogradske i srpske grafičare u celini nije zaobišla ni epizoda enformela, kao što su neki živeli u rasponu između asocijacije, simbola i apstrakcije. Ali, iako se ovde insistira na zajedničkim težnjama grafike i slikarstva, ostaje činjenica da u našem slučaju nije izneverena suština ove crno-bele tehnike, pa je čak i u onim slučajevima (koji su dosta česti) u kojima se insistira na kolorističkom bogatstvu lista, sačuvana bitna karakteristika reproduktivne tehnike.

Izložba treba da otkrije samo deo tog bogatstva u specifičnosti razvoja grafike u Srbiji u protekle četiri decenije.

S. BOŠNJAK

DORĐE ANDREJEVIĆ KUN

Rođen 1904. u Vroclavu, Poljska, umro u Beogradu 1964.
Završio Umetničku školu u Beogradu, 1925, studije nastavio
u Italiji i Parizu. Bio učesnik španskog rata i NOB od 1941.
Bio redovan član Srpske akademije nauka i umetnosti i profes-
sor Akademije za likovne umetnosti.

Krvavo zlato, 1936, drvorez, 120 x 110

ANDREJEVIĆ KRSTA

Rođen 1927. u Zrenjaninu. Akademiju za primenjene umetno-
sti završio u Beogradu. Docent na Akademiji za primenjene
umetnosti u Beogradu.

Žena sa krčagom, 1964, linorez

ČELIĆ STOJAN

Rođen 1925. u Bos. Novom. Akademiju za likovne umetnosti
završio u Beogradu. Dobitnik Oktobarske nagrade za grafiku
1958 i Sedmojulske za slikarstvo 1960. Profesor na Fakultetu
likovnih umetnosti u Beogradu.

Poligon, 1969, bakropis

Napuštena pista, 1965, bakropis-akvatinta

JELENA ĆIRKOVIĆ

Rođena u Požarevcu 1910. Slikar i grafičar. Autodidakt.

Glava devojčice, 1934, linorez

ĆIRIĆ MILOŠ

Rođen 1931. u Despotovu kod Novog Sada. Završio Akademiju
za primenjene umetnosti i specijalni tečaj u Beogradu. Do-
cent na Fakultetu za primenjene umetnosti u Beogradu.

Balkanski cvet, 1966, linorez

SLAVOLJUB ČVOROVIC

Rođen 1934. u Kruševcu. Akademiju za likovne umetnosti i po-
stdiplomske studije završio u Beogradu.

Kompozicija, 1965, akvatinta

EMIR DRAGULJ

Rođen 1939. u Goraždu. Akademiju za likovne umetnosti za-
vršio u Beogradu sa specijalnim tečajem. Specijalizirao gra-
fiku.

Voyager, 1972, akvatinta

BOŽIDAR DŽMERKOVIC

Rođen 1930. u Mogilcu, Makedonija. Akademiju likovnih umetnosti završio u Beogradu. Docent na Akademiji za likovne umetnosti.

Ptica, 1965, akvatinta

GRUJIĆ MILIVOJ — ELIM

Rođen 1929. u Bolmtnu. Akademiju za primenjene umetnosti završio u Beogradu. Docent na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu.

Školjke, 1964, bakropis-akvatinta

IVANOVIĆ LJUBOMIR

Rođen u Beogradu 1882, umro 1945. Studirao u Beogradu i Minhenu (A. Ažbe). Od 1938. bio profesor Akademije za likovnu umetnost u Beogradu. Radio pretežno pejzaže olovkom i u drvorezu.

Manastir Zrze — ikonostas, linorez, 255 x 240

BORA ILJOSKI

Rođen 1942. u Drenovu, Grčka. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu.

Govornik, 1969, akvatinta-bakropis

JERICIĆ ALEKSANDAR — CIBE

Rođen 1925. u Beogradu. Završio Akademiju za likovne umetnosti u Beogradu.

Viljem Šekspir, 1964, linorez

DUŠAN JANKOVIĆ

Rođen u Nišu 1894, umro u Beogradu 1950. Studirao arhitekturu a potom grafiku i slikarstvo u Parizu.

Trigastel, 1935, drvorez, 273 x 205

BOŠKO KARANOVIC

Rođen 1924. u Bos. Krupi Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu. Redovni profesor na Akademiji za likovne umetnosti u Beogradu.

Zidanje Skadra, 1953

Hercegov pano, 1967, linogravura

LJUBOMIR KOKOTOVIĆ

Rođen 1936. u Banatskom Karađorđevu. Završio Akademiju sa specijalnim tečajem u Beogradu.

Skup, 1974, bakropis

RADOVAN KRAGULJ

Rođen 1934. u Prijedoru. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu. Živi i radi u Velikoj Britaniji.

Cvet I, 1966

OTO LOGO

Rođen 1931. u Beogradu. Studirao na Akademiji za primenjene umetnosti u Beogradu.

Stari instrument, litografija

IVAN LUČEV

Rođen 1904. u Herceg Novom, umro u Beogradu 1958. Umetničku školu završio u Beogradu, kasnije profesor Akademije za likovne umetnosti.

Slika, linorez, 200 x 245

ALEKSANDAR LUKOVIĆ

Rođen u Beogradu 1924. Akademiju za likovne umetnosti i postdiplomske studije završio u Beogradu. Vanredni profesor na istoj Akademiji.

Artisti, 1955, linorez

MASNIKOVIĆ DANICA

Rođena 1941. u Brnu Čehoslovačka Akademija za likovne umetnosti i specijalni tečaj završila u Beogradu.

Gospođica, 1967, akvatinta

MASKARELI MARIO

Rođen na Cetinju 1918. Završio Akademiju za likovne umetnosti u Beogradu.

Glava, 1952

Zlooki, 1954, linorez

KARAMATIJEVIĆ PRVOSLAV — PIVO

Rođen u Novoj Varoši 1902, umro u Rijeci 1963. Umetničku školu završio u Beogradu. Učesnik NOB od 1941. Predstavnik socijalnih tendencija.

Mapa »Zemlja« — Seljak, linorez, 160 x 164

MILAN KERAC

Rođen 1914. u Novom Sadu. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu.

Crni sto, 1956, linorez

STEVAN KNEŽEVIĆ

Rođen 1940. u Beogradu. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu.

Čovek, konjic i ljudi grad

ILIJA KOSTOV

Rođen 1941. u Skoplju. Akademiju za likovne umetnosti i postdiplomske studije završio u Beogradu.

Vaganje tuđih nebriga, 1972, komb. tehnika

MARKO KRSMANOVIC

Rođen 1930. u Beogradu. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu. Docent na Akademiji za likovne umetnosti u Beogradu.

Figure, 1957, bakropis

Glave, 1964, akvatinta

BOGDAN KRŠIĆ

Rođen 1932. u Sarajevu. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu. Studirao na Visokoj umetničko-industrijskoj školi u Pragu. Vanredni profesor na Akademiji za primenjene umetnosti u Beogradu.

Bavi se ilustracijom i opremom knjige.

Pobednici, 1962, akvatinta-bakropis

Iz šupljeg u prazno, 1969, akvatinta

KUJAČIĆ MIRKO

Rođen 1901. u Kolašinu. Istoriju umetnosti studirao u Beogradu, a slikarstvo u Parizu (A. Lot). Živi i radi u Mostaru.

Romen Rolan, linorez, 150 x 110

KRATOHVIL JOVAN

Rođen 1924. u Beogradu.

Studirao na Akademiji za likovne umetnosti u Beogradu. Završio specijalku kod Sretena Stojanovića. Profesor Akademije za likovne umetnosti u Beogradu.

Jama III, 1959

MIHAĆ MIRJANA

Rođena u Zavidovićima. Akademiju za likovne umetnosti završila u Beogradu. Profesor na Fakultetu za likovne umetnosti u Beogradu.

Za stolom, 1944, bakropis

PREDRAG PEĐA MILOSAVLJEVIĆ

Rođen 1908. u Lužnicama kod Kragujevca. Završio Pravni fakultet u Beogradu, a slikarstvo učio u privatnoj školi kod Jovana Bijelića. Objavio niz radova o likovnoj umetnosti. Dopišni član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Fotografisanje, 1931, linorez, 215 x 300

MILUNOVIĆ MILO

Rođen na Cetinju 1897, umro u Beogradu 1967. Slikar, grafičar i scenograf. Profesor Akademije za likovne umetnosti. Bio redovan član Srpske akademije nauka i umetnosti.

litografija, 1954

BRANKO MILJUŠ

Rođen 1936. u Dragotinjn kod Prijedora. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu. Asistent na istoj Akademiji.

Blagovesti, 1971

NAGORNI MIODRAG

Rođen 1932. u Vlasotincima. Akademiju likovnih umetnosti i specijalni tečaj završio u Beogradu.

Sažimanje materije, 1947, bakropis

NIKOLAJEVIĆ MILIVOJ

Rođen 1912. u Sremskoj Mitrovici. Umetničku školu završio u Beogradu.

Ritam formi, 1968, liografija

OBRADOVIĆ — DRAGOVIĆ VUKICA

Rođena u Čeraliji. Akademiju za likovne umetnosti i specijalni tečaj završila u Beogradu.

Tri sestre, 1959, litografija

OPREŠNIK ANKICA

Rođena u Vitezu. Završila Akademiju za likovne umetnosti u Beogradu. Živi i radi u Novom Sadu.

U gradu, 1955, drvorez

PAJIĆ ŽIVKA

Rođena u Šidu. Akademiju za likovne umetnosti i specijalni tečaj završila u Beogradu.

Dečak sa kaktusom, 1953

SLOBODAN PEJOVIĆ

Rođen 1932. u Mrazovcima.

Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu. Docent na istoj Akademiji.

Soba, 1958, bakropis

MIHAILO PETROV

Rođen 1902. u Beogradu. Studira na beogradskoj Umetničkoj školi i na Akademiji u Krakovu. Redovan profesor Akademije primenjene umetnosti i osnivač Grafičkog odeljenja na obe akademije. Pisao umetničke kritike. Jedan od pionira savremene srpske grafike.

Glava rudara, 1959, drvorez

Noćna simfonija, 1969, akvatinta

BOŽIDAR PRODANOVIĆ

Rođen 1923. u Pranjanima. Akademiju za likovne umetnosti završio u Beogradu. Docent na istoj Akademiji.

Predah, 1965, bakrorez

IVAN RADOVIĆ

Rođen u Vršcu 1894. umro u Beogradu 1973. Umetničku akademiju završio u Budimpešti kod prof. Ištvana Retija. Bio član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Na pojilu, litografija, 240 x 370

ROGIĆ MIODRAG

Rođen u Beogradu 1932. Završio Akademiju za likovne umetnosti u Beogradu. Profesor na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu.

Džokej, 1964, litografija

SVETOZAR SAMUROVIĆ

Rođen 1928. u Bijeljini. Završio Pravni fakultet u Beogradu.

Zazidani sat, linorez

SRBINOVIĆ MLADEN

Rođen 1925. u Sušici, Makedonija. Akademiju za likovne umetnosti i specijalni tečaj završio u Beogradu. Profesor na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu. Dobitnik Oktobarske nagrade za grafiku 1958. i Oktobarske nagrade za slikarstvo 1974.

Ljubavnici, 1953

Ljubavnici, 1960

DRAGOSLAV STOJANOVIĆ — SIP

Rođen 1920. u Petrovaradinu. Slikarstvo studirao kod M. Milunovića, a grafiku kod M. Petrova na Akademiji za primenjene umetnosti u Beogradu. Redovni profesor na Akademiji za primenjene umetnosti u Beogradu.

Beograd — Terazije, 1950, drvorez

Ruža, bakropis, 1954

ŠOTRA BRANKO

Rođen 1906. u Kozicama, umro u Štokholmu 1960. Umetničku školu završio u Beogradu. Osnivač i dugogodišnji rektor Akdemije za primenjenu umetnost u Beogradu.

Stara Hercegovka, drvorez, 245 x 310

HALIL TIKVEŠA

Rođen 1935. u Šurmancima, Hercegovina. Akademiju za likovne umetnosti i specijalni tečaj završio u Beogradu.

Elementi vjetra, 1966, bakropis-akvatinta

IVAN TABAKOVIĆ

Rođen 1898. u Aradu. Slikarstvo studirao na umetničkim akademijama u Budimpešti, Zagrebu i Minhenu. Bio profesor

Akademije za likovnu i Akademije za primenjenu umetnost.
Redovan član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Portret M. T., litografija, 650 x 495

PAVLE VASIĆ

Rođen 1907. u Nišu. Slikarstvo studirao na Umetničkoj školi u Beogradu i Ateljeu J. Bijelića. Završio Pravni i Filozofski fakultet. Profesor Akademije i likovni kritičar.

Žito, 1934, linorez

VLADIMIR VELIČKOVIĆ

Rođen 1935. u Beogradu. Arhitektonski fakultet završio u Beogradu. Bio saradnik Majstorske radionice Krste Hegedušića.

Rađanje, 1972

VUJAKLIJA LAZAR

Rođen u Beču 1914. Slikarstvo učio privatno kod P. Dobrovića. Bavi se i tapiserijom.

Pozdrav suncu, 1954, serigrafija

RADOJICA NOJE ŽIVANOVIĆ

Rođen u Beogradu 1903, poginuo 1944. prilikom oslobođenja Beograda. Studirao na Umetničkoj školi u Beogradu, pripadnik nadrealističkog pokreta kod nas.

Kompozicija, drvorez, 140 x 103

ĐAK ŽIVKO

Rođen 1943. u Beogradu. Akademiju likovnih umetnosti i specijalni tečaj završio u Beogradu.

On voli da se igra, 1967, akvatinta

ANTUN HUTER

Rođen u Crikvenici 1905, umro u Beogradu 1961. Studirao u Beogradu i Parizu. Bio profesor Akademije likovnih umetnosti.

Seljaci u dvorištu, linorez, 140 x 200

KEMAL ŠIRBEGOVIĆ

Rođen 1939. u Modriči. Akademiju likovnih umetnosti završio u Beogradu.

Tišina, 1968, akvatinta

